

anerkjennelse innebærer, og hvordan det kan knyttes til velferdsstatens profesjoner og profesjonsutøvelse.

Boken har fire hovedkapitler foruten innledning og avslutning. I disse knyttes anerkjennelse suksessivt til identitet, omfordeling, profesjonsetikk og frimodighet. Det meste knyttes til en debatt om innholdet i begrepet anerkjennelse, der den tyske sosialfilosofen Axel Honneth (f. 1949) og den amerikanske, politiske filosofen Nancy Fraser (f. 1947) er de sentrale bidragsyterne. Anerkjennelse som fenomen beskrives på individuelt og overordnet politisk nivå, og profesjonsutøvernes vanskelige rolle i midten kommer frem.

I innledningen definerer forfatterne begrepet profesjon over to sider. Som lege finner jeg det underlig at det ikke refereres til Eliot Freidsons sentrale verk fra 1970 (1) om legeprofesjonen, et arbeid som kom til å danne grunnlaget for bøker av samme forfatter om flere profesjoner og mer generelle perspektiver på profesjonenes rolle i samfunnet. Dette viser seg å være den første av flere observasjoner som trekker i retning av at jeg oppfatter boken som et hastverksarbeid. På side 11 legges det opp til en beskrivelse av forhold i Australia, Canada og England. Når utdypningen kommer, er Canada erstattet med Sverige. Filosofen Åge Wifstad omtales minst to ganger som samfunnsmedisiner. Forfatterne argumenterer for større frimodighet, noe jeg ikke er uenig i, og viser det selv i tekst med nokså ureflekterte ytringer: «Å bli miskjent gir en ubalanse i forholdet mellom mennesker, og det innebærer en krenkelse av individets identitet». Denne bruken av begrepet krenkelse representerer etter mitt skjønn en utvidelse og kan lede til inflasjon. Boken er rikt utstyrt med setninger om hva vi skal få høre om senere, og hva vi alt er blitt fortalt. Den korte teksten kunne altså vært betraktelig kortere.

Det får være nok. Heldigvis var det en del å lære hist og her, og det skulle bare mangle fra et akademisk forlag. Litteraturlisten er av verdi. Men kapitlet om formålet var uklart, målgruppen var uklar, argumentasjonen var uklar og konklusjonen uklar. Derfor kan jeg ikke anbefale den, og det er jeg oppriktig lei meg for. En tekst som kunne ha ansporet leger til å ta inn over seg hvor viktig anerkjennelse er, ville vært gull verdt.

Pål Gulbrandsen

Helse Øst kompetansesenter
for helsetjenesteforskning
Akershus universitetssykehus

Litteratur

1. Freidson E. *Profession of Medicine: A Study of the Sociology of Applied Knowledge*. New York, NY: Harper and Row, 1970.

En perle av en studie

Schjønby HP.

Sunnhetscollegiet 1809–1815

Det første sentrale administrasjons- og tilsynsorgan for helsevesenet i Norge. 82 s, tab, ill. Oslo: Helsetilsynet, 2009. Pris gratis
ISSN 1503-4798 (elektronisk utgave:
www.helsetilsynet.no)

Opprettelsen av faglig kompetente organer for rådgivning i medisinske spørsmål var langt fra noe nytt innenfor mer eller mindre eneveldige statsforvaltninger i tidligmoderne tid. Slik sett kan man se

Sunnhetskollegiet som en videreføring av praksis fra 1700-tallet (enkelte steder litt før): altså det som er kalt det opplyste eneveldet, eller det opinionsstyrte eneveldet. Et stykke på vei fungerte Sunnhetskollegiet også som en form for legitimering av kongedømmets beslutninger.

Sunnhetskollegiet i Christiania var kanskje først og fremst en kriseløsning, opprettet i 1809 som en administrativ tilpasning til utenrikspolitiske forhold som ikke hadde vært mer alvorlige siden midt på 1600-tallet. Slik sett delte Sunnhetskollegiet et stykke på vei skjebne med staten Norge – som vrakgods eller krigsbytte i en stormaktskonflikt.

Like fullt bør vi merke oss at dansk-norske myndigheter faktisk prioriterte å etablere et organ for helse i periferien Norge, i en situasjon da fastlandssperringene truet kommunikasjonene mellom statsdelene. At helsetilstanden i riket ble oppfattet som vesentlig av staten – på linje med kreditt til næringslivet og kornforsyning – tilsier at Sunnhetskollegiet fortjener en biografi, på tross av sin korte virketid (1809–15). Det er det den tidligere fylkeslegen i Hedmark, Hans Petter Schjønby, nå har påtatt seg på oppdrag fra Helsetilsynet – og som han har gjort på en glimrende måte.

Blant landets mange historieinteresserte leger er Schjønby en av dem som forstår å ta historiefaget på alvor på en kompetent, ryddig og forsiktig måte. Det beste i dette heftet er strengt tatt ikke presentasjonen av Sunnhetskollegiets virksomhet – selv om den i seg selv er uhyre interessant og grundig – men analysene av de samfunnsmessige sammenhengene som institusjonen arbeidet innenfor. Her viser for eksempel Schjønby innsiktsfullt hvordan den høye mortaliteten i Lom kaster lys over dødelighetens årsaker i kriseårene 1809 og 1813. Her viser han for eksempel også svært interessant hvordan Sunnhetskollegiet taklet folkelig motstand mot koppevaksine i Trondheim i 1810.

Enkelte ganger går kanskje Schjønby litt langt i en lineær historieoppfatning. Når han antyder at Frederik 6. (1768–1839) i realiteten la grunnlaget for det «helsevesenet vi har i dag», tillegges nok den dansk-norske monarken noe overdrevne evner til å forutse fremtiden. Kongen hadde i praksis ikke noe valg og handlet etter beste skjønn. Slike detaljer spiller likevel ingen rolle. Heftet er fullt av gode observasjoner, interessante analyser og fruktbare sammenhenger. Alle leger med den minste flik av interesse for å sette dagens helsesituasjon i perspektiv – og det er vel de fleste – burde ta seg tid til å lese.

Schjønby forstår svært mye av den tidligmoderne perioden – og forstår å formidle sin innsikt på en entusiastisk måte. Litt synd derfor, at denne lille perlen av en studie fort kan bli anonymt bortglemt blant kjedelige rapporter fra Helsetilsynet. Den hadde fortjent å komme ut i bokform, godt og interessant illustrert som den også er.

Ole Georg Moseng

Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Omfattende om malariamikroskopi

Verdens helseorganisasjon

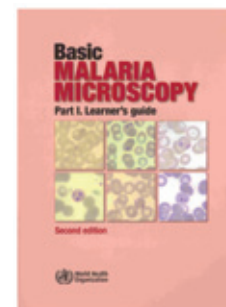
Basic Malaria Microscopy

Part I. Learner's guide. 2. utg. 83 s, ill.
Genève: WHO, 2010. Pris CHF 25
ISBN 978-92-4-154782-6

Verdens helseorganisasjon

Basic Malaria Microscopy

Part II. Tutor's guide. 2. utg. 53 s, ill.
Genève: WHO, 2010. Pris CHF 25
ISBN 978-92-4-154791-8

Første utgave av *Basic Malaria Microscopy* ble utgitt i 1991 og er siden kommet i flere opptrykk. Nå foreligger andre utgave, som er en revidert utgave av den snart 20 år gamle førsteutgaven.

Selv om hurtigtester for malaria i økende grad er blitt aktuelt, vil mikroskopi fortsatt være den diagnostiske metoden som gir mest informasjon. Det forutsetter imidlertid

